

Հեղինակին նորանոր աշխատութիւններու արեւծագը, մանաւանդ Հայ Հանրապետութեան Տնտեսական աշխարհագրութեանը՝ որուն անձկանոց կը սպասենք:

ԲԱՋԱՄԱԿՊը սիրով կը շնորհաւորէ Պ. Խանգառեանի վերջերս ստացած պատիւները՝ զորս մերն ալ կը համարինք. և լիուրի յաջողութիւն կը մաղթենք նաեւ իւր ծերունի տիպար հօրը՝ որ մեկննասի մը ազնուական հոգով կը հովանաւորէ և կը սատարէ իւր զուտակին ազգագրութեանը, որ այս էջերուն մէջ տպուած անջինջ փնայ այդ համեստ և յարգելի ծերունիին անունն ու պատկերը:

Հ. Վ. ՅԱՎԱՆԵՍԵԱՆ

ԱՅԼԵԻԱՅԼԻՔ

ԸԱՆՆԳԻՍԱԽՈՐ ՕՔԵՐ

Վ Ե Ն Ե Տ Ի Կ Ի Մ Ե Հ

□ ○ □

Հայ Յէւը Նեկեայ Ժողովին 16րդ զարգացումի հանգանքներուն մէջ. — Մարտի և Ռաֆայելի տարեկան յիշատակը. — Մ. Ռ. սաներու Մարգահանդէսը:

1. — Պիոս ԺԱ. Սրբազան Գահանայապետին հեղինակաւոր ձայնը, որ կը յանձնարարէր մեծ հանդէսով կատարել Նիկիոյ Ս. Ժողովին վեղտասանելորդ դարադարձը, Թերևս ամենէն աւելի փառաւոր արձագանգը գտաւ Տոմբու քաղաքին մէջ: Պատճառն այստեղ է, որովհետեւ անոր վիճակած էր պահարանն ըլլալ սոյն առաջին Տիեզերական Ժողովին ամենէն կարկառուն դէմքին՝ Մեծին Աթանասի սրբաւորէր մարմնոյն:

Եւ ճիշդ այս կարեւոր պարագան էր, որ հաւաքեց վենետիկ Պատրիարքական Գահուն շուրջ ամբողջ համանուն Գաւառի թմաման Եպիսկոպոսները, խորհրդակցելու համար իրենց Միաբնաւոր Նախա-

գահին հետ և ապա մասնաւոր հրահանգներ տալու, որպէս զի արժանապէս սոնախմբուի Եկեղեցւոյ կեանքին հետ սերտ աղերս ունեցող պատմական այդ ամենա մեծ դէպքը ազնուական Քաղաքին մէջ, իբրեւ միահամուռ յարգանք մը ամբողջ վենետիկ գաւառին կողմէնէ:

Յետ կանոնաւոր նիստերու և կարեւոր խորհրդակցութեանց ստորագրեցին պաշտօնական Զեկուցում մը, ուղղելով բոլոր գաւառի թեմերուն. անոր մէջ քաջատրեցին Դարադարձին նշանակութիւնը և Վե. նեկոյի ինկած ամենամեծ բաժինը, միանգամայն տալով գլխաւոր ծրարիլը կատարուելը հանդէսներուն:

Դրուեցաւ նաեւ կարգադրիչ Յանձնախումբ մը և ծայր տուն նախապատրաստութիւններ. հրատարակուեցան ազդեր և ծանուցումներ թերթերու մէջ, եկեղեցիներու մուտքին վրայ:

Յունիս 14ին սկսան ութօրեայ ջերմեռանդութիւն մը Ս. Զաքարիա եկեղեցւոյն մէջ, ուր ամփոփուած է Ս. Հայրապետին մարմինը. հոն ամէն երեկոյ Պատրիարքն էր որ կը քարոզէր հաւատացելոց, Սուրբին կեանքէն և անոր զործերէն հանելով կարեւոր դասեր:

Մեծաշուք և պաշտօնական փառաւորութիւններն սկիզբ պիտի առնէին սակայն ամսուն 17ին երեկոյն:

Հետեւեալ կերպով էր ծրարիրը.

Պանծալի Հայրապետը Արեւելեան Եկեղեցւոյ փառքն ըլլալով՝ գովելի և գեղեցիկ մտածութեամբ մ'առաջարկուած էր որ նախ Արեւելեան Եկեղեցին պանծացնէ իր Սուրբը: Եւ որովհետեւ քաղաքին մէջ զայն պաշտօնապէս ներկայացնողը և Ս. Աթանասի տարեկան հանդէսը կատարողը Հայրական Մէն է, ուստի այդ երեկոյ բովանդակ արարողութիւնը Միաբնութեան վիճակեցաւ, նախ Ս. Զաքարիա և ապա Ս. Մարէոս եկեղեցիներուն մէջ:

Այսպէս՝ երեկոյեան ժամը 6ին՝ առաջնոյն մէջ Պատրիարքը քարոզեց. յետոյ Ուխտիս վանական աշակերտներն զգեստաւորուած ամենէն շքեղ ոսկեհամուկ

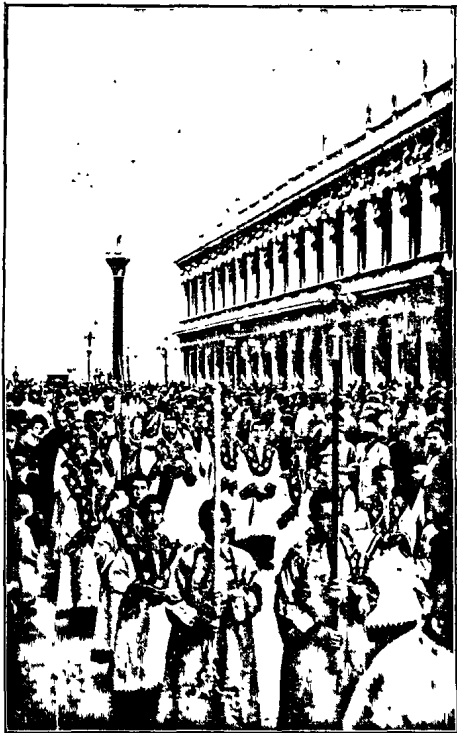
գեղատեսիլ շապիկները, գլուխ ունենալով երկու Սարկաւագներու միջև երիցագոյն վարդապետներէն զՎ. Հ. Դանիէլ Ստեփաննան — որ զգեցած էր պատարագի փառաւոր զգեստ մը, զաւազան և իսպիռ ձեռին, — ուրիշ չորս սաղաւարտակիր սարկաւագներով ուղղուեցաւ Աւանդատունէն դէպի դաս:

Արարողութիւնն սկսաւ երբ մեր երգեցիկ խումբը Սուրբ Նշխարաց առջև երգեց Ս. Բակոբայ տօնի «Երկրպագեմք ու աչի» շարականը, որուն կցեց յետոյ քաղցր և հանդիսաւոր ճշտերով մը «Ով հրաշայի հոս խահարը» Ս. Ժողովոց տօներու Մանկունքը, կարծես Ս. Հայրապետները կեանք առած անգամ մը եւս կրակ կը տեղային Արիտի, Մակեդոնի, Նեստուրի դէմ և կը հրատարակէին Հաւատոյ ճշմարտութիւններ:

Եւ յորդեցին հետզհետէ «Քրիստոս Աստուած մեր», «Սուրբ ճգնաւորօք» և «Որ ընտրեցեր» աղօթքները և այսպէս լմնցաւ ներքին արարողութիւնը:

Այլևս կարգն էր Ս. Աթառնասի մարմնոյն դէպի Ս. Մարկոս փոխադրութեան. կազմուեցաւ պերճ թափուրը, զոր կը բանար նախ մեր Ս. — Ռափայէլեան Հաստատութեան դրօշը և վարժարանին Շեփորախումբը, — որ հայկական ծէսի էն սիրուն երգերէն մին կը նուագէր: Յետոյ կարգաւ կու գային Դպրոցական հաստատութիւններ, Ընկերութիւններ, իւրաքանչիւր խումբ իր սեփական տարազով ու խորհրդանիշ դրօշներով: Այսպէս կը յառաջէին Վենետկոյ կոսնաւորական կարգերը, ինչպէս նաեւ յունածէս արքիմանտրիոն ու քահանան եկեղեցական տարազով, և հոսկ կը բա-

ցուէր պաշտօնական բաժինը՝ մեր երկու մոմակիրներուն մէջ նախ մարտիրոս Հայաստանի փարեյի Ս. Խաչը, որմէ վերջ զոյգ զոյգ Մխիթարեան դպիրներն և հոսկ Հանդիսադիրը իր սարկաւագներով: Անմիջապէս ետեւէն կանթեղներով շրջապա-

Հայ եկեղեցւոյ պաշտօնական մասնակցութիւնը

տուած և անուշաբոյր խունկերու մէջէն կը բերուէր մասնաւոր արկղով մը Ս. Աթառնասի մարմինը, զոր ուսամարած կը կրէին մեր սաղաւարտակիր չորս սարկաւագները՝ քահանաներու աջակցութեամբ: Կը հետեւէր Սուրբին՝ իրրեւ շքախումբ՝

վհենակոյ Վսեմ. Պատրիարքը Լա Ֆոնդէն, զգեցած իր պերճապալծառ ծիրանին. իր ետեւէն կու գային եպիսկոպոսներ, Ս. Մարկոսի կանոնիկոսները և քաղաքին ժողովրդագետները, բազմաթիւ քահանայներ, ընկերութիւններ և ստուար բազմութիւն մը. Թափորի միջոց փոփոխակի կ'երգէին մերայինը ու Մ. Ռաֆայելեան շնորհարարները, իսկ լատին կղերք կ'երգէր « Ամենայն Սրբոց » Լիթանիայն:

Երկար շարքը ժողովրդեան յարգանքին ու բարեպաշտութեան մէջէն յամբարայլ անցնելով հասաւ Ս. Մարկոսի աւագ դրան առջև, ուսկից ներս մտնելու պահուն՝ յաղթական մուտքի մը տպաւորութեամբ լսուեցաւ համալի լուսազարդ Ոսկեղէն Տաճարին զմբէթն ի վեր մեր « Անճառանրաշ »ը. չէ՞ որ ընդհանուր Եկեղեցւոյ քաջ ախոյեանը, Աղեքսանդրիոյ պանծալի Հայրապետն էր որ ներս կը մտնէր: Ու մինչ հասնելով Աւագ Խորանին առջև՝ Պատրիարքն ու եպիսկոպոսներն իրենց տեղերը կը զբաւէին և Ս. Աթանասի մարմինը կը զետեղուէր խորանին վրայ բողոմաթիւ լոյսերու մէջ՝ ոսկեփայլ կամարներն եռանդնոտ կը զոռային. « Թագաւոր երկնատուր զեկեղեցի քո տնշարժ պահեաւ ... »:

Տաճարի մէջ հայիկ էր որ մեր երգչախումբը լսեցնէր. անգամ մը ևս « Ով հրաշալի »-ի կորովալից ու քաղցր խաղերը, որմէ վերջ սկսաւ Սրբութիւնն ի Բազմոցի հանդէսը, զոր միշտ մենք կատարեցինք: Յետ օրհնութեան՝ կարծես այս անգամ սերովբէներու և քերովբէներու խումբն էր որ հրեշտակներու պարով Անմահին շուրջ պիտի նուագէր « Սուրբ, Սուրբ, Սուրբ... »: Հրեշտակապետաց տօնի « Թագաւոր յալիս տեսնէր այդ իմաստն էր որ սուսա մեր պիտիներու նուագով, ուր մանկական ձայներ յատուկ դեր մ'աւել կը կատարէին:

Յաջորդ երեք օրերուն մէջ կատարուեցան Ս. Աթանասի մարմնոյն առջև հայ, յոյն և լատին ծէսով թիւ պատարագներ, ինչպէս նաև մէյ մէկ եպիսկոպոս մատոյց ձայնաւոր պատարագ՝ ներկայութեամբ ծիրանաւորին: Երեկոներն ալ եպիսկոպոս

ներէ ոմանք կը քարոզէին ժողովուրդին և կ'աւարտէին հանդէսը Ս. Խորհուրդի օրհնութեամբ:

Վերջին օրուան պահճած էր անշուշտ հանդէսներու շքեղագոյներ, որ պիտի փափուէր Սրբոյն Նշխարաց վերստին ի Ս. Ջաքարիա փոխադրութեամբ:

Նոյն առտու (Յունիս 21) Ս. Մարկոսի մէջ կատարուեցաւ Պատրիարքական փառաշուք Ջայնաւոր մը, որուն ներկայ էին վհենդոյի բոլոր եպիսկոպոսները և արքաներ զգեստաւորուած: Պատարագիչ Միւրանաւորը յետ Աւետարանի քարոզեց ամպիռնէն և շնորհեց Քահանայապետին կողմանէ մասնաւոր օրհնութիւն: Դասին մէջ Պատրիարքական դահունդի մը քանակ եկեղեցական տարազներով բնականաբար ներկայ եղան Հայ Մէսք և Բունաց զոյգ քահանաները:

Քաջադիկ պատրաստութիւններ եղած էին իրիկուան փակման հանդէսին համար. ճամբաներն ու պալատները՝ ուսկից թափորը պիտի անցնէր՝ կերպաններով ու դրօշներով զարդարուած: Էին, ու պահակ զինուորներ և ոստիկաններ կը հսկէին: ամբողջ ժողովուրդը և ուխտաւորներ պաշարեր էին ճամբան երկուստեք, փամբ Գին կատարուեցաւ նախ Մայր Եկեղեցւոյն մէջ լատինական հանդիսաւոր ժամերգութիւնը: Տաճարին Դպրաց Դասը երգեց երեւելի երաժիշտներու եղանակած սաղմոսները եւն., որմէ ետքն սկսաւ շքեղ Թափորը, զոր կազմած էին ընկերութիւններ, քահանաներ ու կրօնաւորներ՝ իրենց համազգեստներով և եկեղեցական տարազներով: Հանդիսական ձեւով զգեստաւորուած էին կանոնիկոսներն, Արքաներն ու բոլոր Եպիսկոպոսները, ինչպէս նաև Միւր. Պատրիարքը և Հայ Մէսք (յոյն քահանան եւս) նոյնպէս հանդիսաւոր մասնակցութիւն մը ունէր՝ ինչպէս առաջին օրը, սա տարբերութեամբ որ այս անգամ փոխանակ հանդիսաւոր վարդապետին՝ չորս վարդապետներ պատարագի զգեստներով և սաղաւարտի գլուխ կը քալէին Սուրբ Նշխարաց քովէն՝ ուրիշ չորս զգեստաւորեալ եպիս-

կողոտններու և Մալթայի Ասպետներու հետ: Ասոնց շուրջ կը գտնուէին Ս. Թարչի-զիոյի ընկերութիւնէն պատանիներ՝ իրենց տարազով, ու մերկներէն վեց դպիրներ շապիկ հագած կը կրէին մէյ մէկ ջահա-րարձ գաւազաններ: Հուսկ այս պատկա-ռելի բոլորակը շրջապատուեալ կը Մ. Ռափայելեանի ճեփո-րախումբէն, որ քաղցրահնչուն մեղեդիով կը մեծարէր օրուան փառապսակ Հայրապետը:

Երգերու և զանգակներու զօ-ղանջին մէջէն յամբոյնաց հա-սաւ թափօրը Ս. Զաքարիա եկեղեցին: Հոս սուրբ մարմինը զետեղուեցաւ կողմնակի պնակ-զարդ խորանի մը վրայ, ու միահամուռ լսուեցաւ բոլոր կը-ղերէն ու ժողովրդեան կողմանէ լատին եկեղեցւոյ Գոհարանա-կան երգը, որմէ ետքը յիւր-Պատրիարքը օրհնեց ժողովուր-դը Սուրբ Ճանաչով:

Վենետիկ կրնայ պարծան-քով աւելցնել իր պատմութեան մէջ սոյն թանկագին յիշատակ-ներու անմոռանալի էջերը:

2. — Մուրատ և Ռափայէլ երկու անմահ բարերարներ ազ-գային մանկտույն՝ Երախտագի-տութեան դրասանգներով պըն-նուեցան յունիս 7ին, Երեկո-յեան ժամը 5ին, համանուն վարժարանի դահլճին մէջ:

Հանդէսն այս անգամ ընտա-նեկան էր. հրաւիրուած էր, Միարանութեանս վարդապետ-ներէն և աշակերտներէն զատ, լոկ հայ զաղութը, բարերարաց յիշատակին տալու համար զուտ ազգային զոյն մը:

Եւ հանդէս մը որ ուղղակի նպատակ ունէր յարգանքի արտայայտութիւն՝ ան-շուշտ՝ չէր կարելի անտարբեր կենայ նոյն օրուան ուրիշ պերճ դէպքի մ'առջև, զոր

իտալիա այնքան խանդավառ կերպով կը տօնէր. 25 ամեայ տարեդարձն էր Ն. Վե-հափառութեան վիկտոր Էմմանուէլ Գ. Թագաւորին զահակալութեան: Ուրեմն կը վայլէր որ յայտագրէս առաջ Նոսագա-խումբն հնչեցնէր իտալական Քայլերգը,

Ս. Աթմասի մարմինը

որ յոտնկայս ունկնդրուեցաւ ծափերու մէջ:

Յաջորդեց Ponzilacquaի «Երգս Մու-րատ և Ռափայէլ»՝ ժայռական ու զոր-ծիական երաժշտութեամբ: Յետոյ մեծ հաճոյք պատճառեց նոյն սուսուցյապետի «Ա-

բարբի ափերուն վրոյ» վախճալը, որուն մէջ վայելեցինք մեր «Մայր Արարցի»՝ հերոսական արուեստով և արեւելեան քաղցրանոյշ ընթացքովը: Շարքն առաջ տալուցս Զուհանեանի և R. Vollodetի արեւելաշունչ երաժշտութիւններով: Յայտագրէն մէկ երկու կտորներ կրկնուեցան bis-երու անդիմադրելի շնչետեղուն վրայ: Յայտնի է, միջանկալ նաեւ երախտագիտութեան զգացումներ ուղղեցինք առ բարերարները աշակերտներէն ումանք, և ամենէն վերջ չ. Սահակ Տէր-Մովսէսեան եռանդուն բանախօսութիւն մ'ըլաւ, որմէ մէջ կը բերենք հետեւեալ մասերը.

Հայ ազգը բազմաթիւ կտակարար բարերարներ ունեցած է, անոնց մէջէն սակայն երկուքը, Աղա Եղուարդ Ռափայէլ Ղարամանցի և անոր փեսան Աղա Սամուէլ Մկրտիչ Մուրատեանց արժանացած են յաւերժական յիշատակի և անմահութեան անթառամ անուան: Անոնք արժանացած են փառքի այս կրկնակ տիտղոսներուն՝ որովհետեւ իրենց կտակներով հաստատուած վարժարաններն ամենէն աւելի տեսականներն եղան, և այդ վարժարաններէն էլած աշակերտները արհեստաւորներն եղան իրենց բարիքիշատակ քաղերարաց փառքի կոթողին: Բախրը մասնաւորապէս ժպտեցաւ այդ երկու հեղեղանայերուն, վասն զի անոնց կտակները խզմտօրէն գործադրուեցան. նորանշան երկուքը մը կայ տարեգրութեանց մէջ, մինչև իսկ յուզմամբ աղաղակել տալ վենետիկի Միխիթարեանց դէմ միացող Պ. Տէրգրան ձէվէլէկի. թող հայ ազգը յաւիտեանս շնորհակալ ըլլայ Աստուծոյ, որ Ռափայէլի և Մուրատի աշգրն ուղղել տուաւ Ս. Ղազարու վրայ քան այլոք. առանց Ս. Ղազարու անոնց կտակները վաղուց արի երթանքի ճամբան բռնած էին: Այսպէս բացազանցելու իրաւունք ունէր «Սուրմանգալ»-ի հանգուցեալ արտօնատէրը, որովհետեւ շատ մը Բարերար Հայերու կտակները կամ բնաւ գործադրուած չին և կամ եթէ գործադրուած են՝ կարճ կեանք մ'ունեցած են:

Բայց ի՞նչպէս եղաւ որ ստուերէն դուրս եկան Մուրատ և Ռափայէլ և եկան բողբոջեան Մըխիթարայ շողողուն պսակին շուրջը: Անծ սխալ մը պիտի ըլլար ենթադրել՝ թէ անոնք ինքնաբերաբար յղացան իրենց կտակները: Անոնք ծնունդ առած են Ղարամանցի - Մուրատեանց և վենետիկի Միխիթարեանց հոգեխառնուրդ կցոր-

դութենէն: Անոնք զործ են մտքի մարդոց և գրամի մարդոց մտերմութեան: Այդ անմահական կտակները դիւրութեամբ ձեռք չբերուեցան, անոնք ձեռք բերուած են մէկ կողմէ վենետիկի Միխիթարեան Միքաբանութեան խոհական և անշահախիդի վարմունքէն, և միւս կողմէ անոր զործակատար վերջ. Ն. Սարգիս վ. Թեոդորեանի երկաթէ կամքին ուժովը: Ռափայէլ և Մուրատ, մեծ և անկործ ազգասէրներ էին, որ զիրենք արժանի ըրին խորին պատկառանքի: Անոնք աշխարհական պարեգօտի տակ մէկ մէկ Միխիթար Սեբաստացիներ էին, հայ ազգին հերոսական գիտութիւն և լոյս տալու տեսակետով, քայց իրենց կտակակատար որդիները չնդեցան իրենց ծնողաց ազնուական շաղկէ, և ոգի ի բոլին աշխատեցան տիրանալու հայ մանկաւոյն համար սահմանուած կտակներուն և մտխելու զանոնք, ինչպէս որ քիչ տարիներու մէջ մոխր էին ահազին գումարներ: Վենետիկի Միխիթարեան Միքաբանութիւնը, չուզելով հնդկական ոսկիներու ետեւէ վազել, այլ թողով որ անոնք իր ետեւէ վազեն, մտածեց պահ մը հրաժարել կէտակէն՝ Աստուծոյ և մարդոց առջև պատասխանատու բռնելով Մուրատի և Ռափայէլի զաւակները: Բայց Բաղէշքի Ն. Սարգիսը այդպէս չէր մտածեր, ան փոխանորդ կը համարէր իրենք զրկուած հայ մանկաւոյն, որուն սիրտին համար հարիւր օր բանտի մէջ տառապեցաւ և հետեաբար, վստահ անզրկական դատարաններուն արդարադատութեան վրայ, դատը հանել տուաւ Մաղարայ անդրացի դատաւորներուն առջեւ: Անզրկական դատարանը յետ երկար քննութեան, ուր երեւան եկաւ կտակակատարներուն անիրաւ ընթացքը, վճռեց որ անոնք այլեւս կտակական տարի հանգամանքով չեն կնրար ներկայանալ դէմ յանդիման Միխիթարեանց, զորս միակ, բացարձակ և անպատասխանատու տէրք ճանչցաւ Մուրատեան կտակին, ինչպէս որ լնտոնի ատեանն ալ նոյն իրաւասութեան մէջ կը դնէր զանոնք Ռափայէլեան կտակին նկատմամբ:

Զեզի՛, Մուրատի և Ռափայէլի սաներ, ձեզի կ'ուզեմ յիշեցնել հոս՝ թէ կտակներէն աւելի սրբազան աւանդ մը կայ. դուք Հայրենիքի փառաւորութեան պիտի ծառայէք, պէտք չէ ուրեմն որ ձեր տէրը նուազի անոր հանդէպ. պէտք չէ որ ձեր առած կրթութեան և ուսման դրժեք. ձեր պարտքը պիտի ըլլայ Ազգիս պատիւը բարձր բռնել ընդհանուր քաղաքարթութեան առջեւ ու նուիրուիլ միշտ մեր Հայրենիքի բարօրութեան:

Բերրի հանդիսականներու հաւանութիւնը կարգացուցեալ ուժգին ծափերուն մէջ, որմէ վերջ արտայայտուեցաւ փափագ մը՝ մէկ քանի խօսք եւս լսելու Հայաստանի ծոցէն նոր ժամանող Պ. Մակինցեանէ՝, որ ներկայ էր հոն։ Ան բռնէն այսպէս ըսաւ. ինձմէ ալ քանի մը բառ լսել փափագեր էք ազնիւ հանդիսականներ, այս համարութիւնը ոչ իմ անձին՝ որքան հանդէպ մեր խորհր. Հայաստանի ուղղուած կը համարիմ։ Եւ կը կրկնեմ ինչ որ Հայր Սուրբն ըսաւ, թէ ամենուս նպատակն է զարգացնել մեր հայրենիքը, վերաշինել ու վերականգնել զայն »։ Ապա իր կողմանէ եւ աւելցուց որ աշակերտները պատրաստուին ապագայ մշակներ ու Զահեր ըլլալու Հայաստանի։

3. — Բարերարներու յիշատակին ընծայուած տարեկան հանդէսէն շարաթ մը վերջ, Յունիս 14ին, Մ. Ռափայելեան Վարժարանի պարտէզին մէջ տեղի ունեցաւ նաեւ սաներուն ամսավերջի Մարզահանդէսը։ Ներկայ էին Վենետիկոյ կուսակալին, Քաղաքապետին և Յամաքային ու Ծովային իշխանութեանց կողմանէ պաշտօնական անձնատարութիւններ, Ս. Ղազարու վարդապետները, Հայ գաղութը, խալացի բարեկամներ և մարզիկ խումբ մը։

Երեկոյեան ժամ 6 էր, երբ Մարիոյ կալույ ուսուցչի ազդանշանին վրայ մեր ջուկատները տապարէզ մտան՝ ի գործ դնելու հետեակ ծրագիրը. 1. Esercizi di locomozione ed a corpo libero. — 2. Salto con l'asta. — 3. Tiro alla fune. — 4. Esercizi agli appoggi «Baumann». — 5. Corsa con ostacoli. — 6. Giuoco di «palla al balzo». — 7. Arrampicare. — 8. Esercizi al tavolo «Baumann». — 9. Volteggi al cavallo. — 10. Esercizi alle clave. — 11. Sfilara di corsa.

Երկրորդին, այսինքն ձողով ցատկելու

մէջ ամենէն աւելի ծափերու արժանացան Հայկ Անմահեան (մեղը 2.80), Սիմոն Պալան (2.70), և իրեն ձեւաւոր ցատկող՝ Պերճ Թէրզեան, Բագրատ Սարգիսեան, Ամէն տարի յաջողութեամբ պսակուած էին վարժարանիս մէջ մարզահանդէսները. բայց այս տարի պէտք է ըսել որ գերազանցեց, մասնաւորապէս Ցերորդ մասին մէջ, ուր սաները հարթ և ծուռ յատուկ սեղաններու վրայ ամենազօրութիւն շարժողիբցով մարմնակրթմանը ըրին, մարզանք մը՝ որ առաջին անգամ էր վարժարանիս մէջ։

Կատարեալ յաջողութիւն մ'էր, ուրեմն, որ ձեռք բերին աշակերտները՝ ջնորհիւ իրենց ուսուցիչ կալլոյին, որ իր մարզիկներուն հետ խանդավոյց ծափեր ընդունեցաւ։ Ալլեւս ամէն հանդիսատես իր շրթունքին վրայ գնահատական խօսք մ'ունէր Տեսչութեան, որ Զահեր կը թափէ մեր ազգին թէ ֆիզիքական և թէ մտաւոր զարգացմամբ առողջ և ընտիր զաւակներ ընծաւ յելու։

ՅՄԲ.

*
**

Իրաւ, մեր դարը առատ է գիւտերով և իւրաքանչիւր ոք կարող է գործադրել իրեն քանքարը։ Սակայն լաւ չէր լինիլ, եթէ մարդիկ Զանային ամենից առաջ «ճշմարտութիւն» գտնէին։

*
**

Մարդս մի անըմրոնելի երևոյթ է, մի արարած, որ արժանի է հիացման և երկար հետազոտութեան։

*
**

Միթէ կայ մի բան, որ վեր լինի բարի անունից։

ՊԱՅՐԸՆ

1. Նորընտիր Առաքական Ներկայացուցիչի Միւսն Անդրեւ-Վահան Խորէ. Հանրապետութեանց։